CUVÂNT ÎNAINTE

Sărbătoarea Nașterii Domnului sau Crăciunul este cea mai populară sărbătoare creștină în Răsărit și în Apus, fiind percepută în mod deosebit ca sărbătoare a darurilor făcute altora pentru a răspunde darului pe care Dumnezeu-Tatăl l-a făcut oamenilor dăruind pe Unicul Său Fiu pentru viața lumii (cf. *Ioan* 3, 16).

Istoricul sărbătorii

Cât privește istoricul sărbătorii Nașterii Domnului, se știe că în Răsărit, până prin a doua jumătate a secolului al IV-lea, Nașterea Domnului era serbată în aceeași zi cu Botezul Domnului, adică la 6 ianuarie; această dublă sărbătoare era numită în genere *sărbătoarea Arătării Domnului (Teofania* și *Epifania).* Se credea că Domnul Iisus Hristos S-a născut în aceeași zi a anului în care mai târziu, peste treizeci de ani, S-a botezat[1].

Sărbătoarea Nașterii Domnului s-a despărțit pentru prima dată de cea a Botezului, serbându-se la 25 decembrie, în Biserica din Antiohia, în jurul anului 375, apoi la Constantinopol în anul 379, astfel încât Sf. Ioan Gură de Aur vorbește în Omilia sa

[1] Vezi Pr. Ene Braniște, *Liturgica generală*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1985, pp. 194-200.

la Naşterea Domnului, ţinută în Antiohia în anul 386, despre faptul că data de 25 decembrie ca sărbătoare a Naşterii Domnului a fost luată din practica Bisericii Apusene, de la Roma[2]. În cartea *Constituţiile Apostolice* (V, 13 şi VIII, 33), redactată spre sfârşitul secolului al IV-lea, se precizează că sărbătoarea Naşterii Domnului are ca dată de prăznuire ziua de 25 decembrie, iar sărbătoarea Epifaniei (Botezul Domnului) este o sărbătoare distinctă de cea a Naşterii Domnului. În prima jumătate a secolului al V-lea, ziua de 25 decembrie, ca dată a sărbătorii Naşterii Domnului, a fost introdusă şi în Biserica Alexandriei şi apoi a Ierusalimului, generalizându-se în aproape toată creştinătatea răsăriteană. Numai armenii serbează până astăzi Naşterea Domnului tot la 6 ianuarie, împreună cu Botezul Domnului[3].

Motivul principal al serbării Naşterii Domnului în ziua de 25 decembrie a fost dorinţa Bisericii de a sublinia semnificaţia cosmică a acestei sărbători, şi anume de a arăta că Naşterea Domnului nostru Iisus Hristos, profeţit în Biblie ca fiind „Soarele Dreptăţii" (*Maleahi* 4, 2) şi „Răsăritul de Sus" (cf. *Zaharia* 6, 2 cu *Luca* 1, 78-79), *este începutul eliberării lumii de întunericul păcatului şi al morţii, aşa cum în natură după solstiţiul de iarnă din 22 decembrie întunericul începe să se micşoreze, iar lumina să crească*.

În plus, se mai aduce ca argument că prin sărbătoarea Naşterii Domnului, fixată la 25 decembrie, Biserica a luptat împotriva cultului păgân al Naşterii Zeului Soare (*Dies natalis Solis invicti*), mai ales după ce împăratul Aurelian, la anul 274, a introdus la Roma sărbătoarea păgână de origine orientală a zeului Mitra, care era populară mai ales în rândurile armatei romane[4]. Deci, *data de 25 decembrie ca zi de serbare*

[2] Vezi Pr. Ene Branişte, *Liturgica generală*, p. 196, nota 6.

[3] Vezi Pr. Ene Branişte, *Liturgica generală,* p. 197.

[4] Vezi Pr. Ene Branişte, *Liturgica generală,* pp. 197-198, cu o bogată bibliografie teologică internaţională.

a Nașterii Domnului Iisus Hristos are atât semnificații teologice, cât și pastoral-misionare.

Modul sărbătoririi Nașterii Domnului sau Crăciunului

În ajunul sărbătorii Nașterii Domnului, creștinii din vechime, ca și cei de astăzi care trăiesc duhovnicește această sărbătoare, posteau, iar catehumenii care se pregăteau să devină creștini se botezau, ca și la Paști și Rusalii, în ajunul acestei sărbători. De aceea, în ziua de Crăciun, citirea *Apostolului* este precedată de cântarea *Câți in Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat,* care se cântă în loc de *Sfinte Dumnezeule.*

De asemenea, în ajunul Crăciunului se citeau, ca și astăzi, *Ceasurile mari* sau *împărătești,* numite așa pentru că se referă la Hristos-împăratul veacurilor, Care Se naște pe pământ ca pe noi să ne ridice în împărăția cerurilor; dar și pentru că, la Bizanț, împăratul și Curtea sa asistau la aceste slujbe premergătoare sărbătorii Nașterii Domnului. Slujitorii Sfântului Altar mergeau apoi, ca și astăzi, cu icoana Nașterii Domnului la casele oamenilor pentru a binevesti bucuria și binecuvântarea sărbătorii Crăciunului. Mai târziu a fost instituit *postul de șase săptămâni* ca pregătire pentru sărbătoarea Nașterii Domnului sau Crăciunului. Slujbele liturgice și textele biblice care se citesc în această perioadă vorbesc despre pregătirea omenirii, prin strămoșii, profeții și drepții Vechiului Testament, ca să primească pe Fiul lui Dumnezeu, *„Care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire, S-a pogorât din ceruri, S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și S-a făcut Om”,* cum se spune în *Crezul* Bisericii sobornicești a lui Hristos.

Pericopele evanghelice din această perioadă de post *cheamă la milostenie, la pocăință, la spovedanie și la împărtășire mai*

deasă, ca pregătire a noastră pentru a primi în suflete și în casă lumina și bucuria sărbătorii Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos. Bogăția teologică și spirituală a textelor liturgice din postul Crăciunului și din ziua sărbătorii Crăciunului vine din Sfintele Scripturi și din scrierile Sfinților Părinți ai Bisericii care au meditat îndelung și profund la taina iubirii lui Dumnezeu pentru oameni arătată nouă prin întruparea și Nașterea Fiului Său, Cel ce S-a făcut Om din iubire pentru oameni, S-a smerit pe Sine, ca să ne înalțe pe noi la viața și slava veșnică.

Iată, de pildă, cum descrie Fericitul Augustin taina Nașterii Domnului sau a Crăciunului: „*Fiu al lui Dumnezeu născut din Tată, fără mamă, Fiu al Omului, născut dintr-o mamă, fără tată*: El, marea vedere a îngerilor și micuț în vederea oamenilor; Cuvântul, Dumnezeu Cel mai înainte de toii vecii, făcut trup la timpul hotărât de El; *Făcătorul soarelui și făcut trup sub soare*; rânduind din sânul Tatălui tot mersul veacurilor, și dăruind din sânul mamei Sale sfințire acestei zile mari; rămânând în sânul părintesc deși iese din el; înțelept mai presus de orice cuvânt și copil ca înțelepciune; *umplând lumea și stând culcat în iesle; conducând stelele și alăptându-se de la pieptul mamei; atât de mare ca Dumnezeu și atât de mic ca rob*, fără ca această smerenie să micșoreze cu ceva grandoarea Sa, nici ca această grandoare să copleșească în vreun fel smerenia. [...] El nu S-a închis deloc sub veșmântul unui trup micuț primit din sânul unei Fecioare, ci, continuând a împărtăși îngerilor înțelepciunea Sa ca hrană, *ne îngăduie nouă să gustăm cât de bun este Domnul*”[5].

Ideile de mai sus se află adesea exprimate în cultul Bisericii, dar și în colindele populare inspirate din cântările liturgice ale

[5] Fericitul Augustin, *Sermo*, 187, 1; trad. G. Humeau, *Les plus beaux sermons de S. Augustin*, t. 3, Paris, 1934, pp. 51-52; citat în art. „Noel”, în: *Dictionnaire de spiritualité*, t. XI, Éd. Beauchesne, Paris, 1982, col. 387.

Bisericii. Astfel, colindele sunt un mod de a ne pregăti pentru Crăciun și de a serba bucuria lui, ca întâlnire a noastră cu sfinţenia și bunătatea lui Hristos.

Cum cântăm colindul sfânt și bun?
De ce se cântă colindele în cor?

Colindele se cântă în cor, împreună, în stare de comuniune pentru că persoanele care le cântă, copiii, tinerii sau vârstnicii, reprezintă cetele de îngeri care au cântat la naşterea Mântuitorului în Betleem: *„Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu, pe pământ pace, între oameni bunăvoire”* (*Luca* 2, 14).

Colindele se cântă în cor, în comuniune, pentru că ele reprezintă credinţa Bisericii, iar Biserica este adunarea oamenilor în iubirea Preasfintei Treimi.

Dar colindele se cântă în cor nu numai împreună cu oamenii din vremea noastră, ci și în cor cu strămoșii, cu generaţiile trecute. Cu alte cuvinte, colindele sunt deodată eveniment contemporan și tradiţie veche.

Colindele sunt statornicie și prospeţime. Ele reprezintă legătura vie a credinţei Bisericii și a iubirii ei faţă de Hristos-Domnul, ca răspuns al oamenilor la iubirea lui Dumnezeu Cel veșnic, Care S-a făcut om. Colindele sunt ecoul popular și artistic al cântărilor bisericești liturgice. În colinde se arată familiaritatea oamenilor cu Dumnezeu-Copilul, cu Pruncul Iisus. Apropierea maximă a lui Dumnezeu de oameni, prin întruparea Fiului veșnic, îi face pe aceștia să se apropie de Dumnezeu. În colinde se cântă taina lui Dumnezeu, Care coboară din ceruri și vine pe pământ, Se naște din Fecioară într-o peșteră, pentru că Dumnezeu dorește să sfinţească și să mântuiască lumea din interiorul ei, cu acordul libertăţii ei. Fiul lui Dumnezeu Se face Fiul Omului, Se sălășluiește între

oameni. El vine la noi, pe pământ, în casa și sufletul nostru, pentru ca noi să putem intra în casa cea cu multe locașuri a Tatălui din ceruri.

Colindele ne arată pe *Dumnezeu ca fiind călător, pelerin.* El ne caută și ne cere să-L primim. Iată de ce colindătorii merg din casă în casă, vin spre noi și ne întreabă dacă îi primim: *Primiți colinda? Primiți colindătorii?*

Această întrebare înseamnă de fapt: *Primiți taina iubirii lui Dumnezeu pentru voi?* Într-adevăr, atât trăim de intens cât iubim pe Dumnezeu și pe semenii noștri.

Iubirea lui Dumnezeu este deodată *spațiul libertății noastre și așteptarea răspunsului nostru*. Hristos-Pruncul pe Care-L cântă colindele este *darul lui Dumnezeu Tatăl pentru viața lumii* (cf. *Ioan* 3, 16). De aceea, colindătorilor li se răspunde *cu daruri, bunătății* i se răspunde cu *binefacere, iubirii lui Dumnezeu* i se răspunde cu *bucuria recunoștinței,* în mod liber: *„Ne dați, ne dați ori nu ne dați?"* – ne întreabă colindătorii la sfârșitul popasului lor în casa noastră.

De ce este colindul sfânt și bun?

Colinda sau colindul de Crăciun este sfânt *pentru că sfântă este taina minunată pe care o vestește,* și anume taina mântuirii lumii.

Taina colindelor este taina iubirii sfinte a Stăpânului Atotputernic și veșnic Care Se face rob și gustă moartea, pentru ca pe oameni să-i elibereze din robia păcatului și a morții.

Colindul este sfânt, *pentru că este glasul sfânt al Sfintei Evanghelii și al Sfintei Bisericii* extins sau adus în casele și în sufletele oamenilor, auzit pe străzi și în familii, în școli, în spitale, în orfelinate, în cămine de bătrâni, în unități militare, în penitenciare, în instituții de cultură, la posturile de radio și de televiziune.

Colindul este sfânt, pentru că el ne binevestește taina sfântă a iubirii ca fiind temelia și lumina vieții.

Colindul este bun, *pentru că ne aduce în suflet mult bine:* iubire și pace, speranță și bucurie. Dar colindul este bun și *pentru că ne îndeamnă să fim buni,* să fim milostivi, să iubim pe Dumnezeu și pe semenii noștri. De aceea, colindul ne cheamă zicând:

„Acum te las, fii sănătos
Și vesel de Crăciun,
Dar nu uita când ești voios,
Române (creștine), să fii bun!"

În încheiere putem spune că totdeauna colindul sfânt și bun este un mare dar și o frumoasă lucrare de întărire a credinței, de sporire a iubirii față de Hristos și față de oameni, de înmulțire a bucuriei și a speranței.

Colindul sfânt și bun este veșmânt de sărbătoare pentru sufletele celor ce cântă și lumină caldă pentru inimile celor care îl ascultă.

CUPRINS

- *Cuvânt înainte* 7
  - **1990** – Hristos din ceruri, întâmpinați-L! 15
  - **1991** – Atât de mult a iubit Dumnezeu lumea... 23
  - **1992** – Nașterea lui Hristos – înnoirea omului 29
  - **1993** – Colindul sfânt și bun 33
  - **1994** – Nașterea Domnului – binecuvântarea familiei 39
  - **1995** – Nașterea Domnului – timpul mântuirii 47
  - **1996** – Nașterea lui Hristos – taina vieții creștine 53
  - **1997** – Bunătatea lui Hristos – bogăția vieții noastre 63
  - **1998** – Hristos Domnul – pelerinul și colindătorul 71
  - **1999** – Lumina de la Betleem 79
  - **2000** – Nașterea lui Hristos – începutul vindecării noastre 85
  - **2001** – Pruncul Iisus – binecuvântarea copiilor 91
  - **2002** – Nașterea lui Hristos – lumina cunoștinței 97
  - **2003** – Nașterea lui Hristos – binecuvântarea mamei 103
  - **2004** – Nașterea lui Hristos – vindecarea de înstrăinare 111
  - **2005** – Nașterea lui Hristos – taina vieții ca dăruire 119
  - **2006** – Smerenia lui Dumnezeu – începutul înălțării omului 125
  - **2007** – Nașterea Domnului – bucuria credinței 133
  - **2008** – Iubirea părintească – temelia vieții umane 141

♦ **2009** – Nașterea Domnului –
începutul luminării noastre 153

♦ **2010** – Dumnezeu-Omul în mijlocul oamenilor –
înțelesul Nașterii Domnului 161

♦ **2011** – Nașterea Domnului –
bucuria copiilor și a părinților 169

♦ **2012** – Pentru noi oamenii
și pentru a noastră mântuire 181

♦ **2013** – Nașterea Domnului –
bucuria cerului și a pământului 189

♦ **2014** – Dumnezeu coboară în lume
pentru a înălța pe om..... 197

♦ **2015** – Pacea lui Dumnezeu
dăruită oamenilor 205

♦ **2016** – Nașterea lui Hristos –
programul lui Dumnezeu pentru viața lumii 211

♦ **2017** – Bucurie mare că s-a născut
Mântuitorul..... 221

♦ **2018** – Îngerii și păstorii vestesc bucuria
Nașterii Domnului..... 231

♦ **2019** – Nașterea Domnului –
Binecuvântarea părinților și copiilor 239

♦ **2020** – Taina Crăciunului este taina iubirii smerite
și milostive a lui Dumnezeu 247

♦ **2021** – Dumnezeu este iubire smerită și darnică 255

♦ **2022** – Hristos unește cerul cu pământul.....263

♦ **2023** – Nașterea Domnului sărbătorită
în cântările Bisericii 273

♦ **2024** – Nașterea lui Hristos – bucuria tuturor..... 281

♦ **2025** – Nașterea lui Hristos prezisă de profeți
și vestită de îngeri și păstori..... 289